

**DRŽAVNO SELEKCIJSKO TEKMOVANJE S PODROČJA
SLOVENŠČINE ZA CANKARJEVO PRIZNANJE
2023/2024**

NEVIDNI SVETОВI

- 1. in 2. letnik – gimnazijski programi**
1. in 2. letnik – srednji strokovni programi

Feri Lainšček: *Petelinje jajce*
Marjan Tomšič: *Šavrinke*

NAVODILA ZA PISANJE RAZLAGALNEGA SPISA

Čas pisanja: 90 minut

Prepusti se, življenje že ve

PRVI ODLOMEK

»Poslušaj me, Štefan,« ga je nadzornik nagovoril z imenom. »Saj že ves čas vem, da vodiš otroka s sabo v službo,« mu je razkril. »Živimo v sistemu, ki zna poskrbeti, da nič ne more ostati skrito, in prav je tako,« je očitno začel s pridigo. »Ampak zaenkrat v tem ne vidim težave,« ga je nato presenetil. »Dokler je tvoje delo opravljeno, kot je treba, lahko službeno še mižim na eno oko,« je zagotovil. »Imam pa, to ti moram kar reči, en velik problem s tem, da se mi ta otrok smili,« je nato dodal s spremenjenim glasom.

»Zakaj se vam smili?« je strahoma vprašal Pištek.

»Kako se mi ne bi smililo dete, ki mora biti cel dan na cesti,« mu je odvrnil. »Od ranega jutra pa skoraj do mraka na tej vročini, v vsakem vremenu ...«

Cestar je bil spet presenečen in se ni takoj znašel. »Saj so druga deca na njivah, on pa na cesti, v čem je razlika,« je zamrmral. »Nič mu ne manjka, ni lačen ne žejen, za vse se pobrigam, ves čas ga imam na očeh,« se je naposled začel braniti.

»Ne vem, no,« mu Žekš ni ravno verjel. »Ne vem, če je čisto tako ...«

»Bogme, da je,« je zatrdil. »Kako pa bi bilo drugače?«

»Po gošči ga skrivaš kot opico,« mu je očital. »Delaš z njim, kot da bi bil v Afriki,« je komaj prikrival ogorčenost. »Otrok pa je še zmeraj samo otrok,« mu je skušal dopovedati. »Celo življenje se mu bo morda poznalo ...«

Cestar je naposled dojel, da želi nadzornik otroka videti.

(Feri Lainšček, 2023: *Petelinje jajce*. Ljubljana: Beletrina. Str. 279.)

OBRNITE LIST.

DRUGI ODLOMEK

Telo ji je žarelo, kot da bi bilo polno vročega oglja. In misli so se ji neprestano dvigale, bile so lahkotne kot peresca.

Položila si je plenjer na glavo in trdo držala osla, da ji ne bi pobegnil, da se ji ne bi te resnične sanje razblinile.

Doma so bili, seveda, zelo presenečeni, ko so jo zagledali z oslom. In ko jim je povedala, kako je prišla do njega, jim vse skupaj ni bilo prav nič všeč. Oče je modro pripomnil:

»Paze, da ne bo ratalo uno: Kurke dobiš, taku zebiš.«

Tudi mati je zmajevala z glavo. Poznala je Cigana Gorgoša, in ni mu zaupala. O njem so znali ljudje povedati toliko štorij in tako zelo različnih, nasprotujočih, da si človek res ni mogel biti na jasnem, kako in kaj je z njim.

(Marjan Tomšič, 2023: *Šavrinke*. Ljubljana: Beletrina. Str. 45.)

S pomočjo odlomkov in sobesedila pojasnite zadrego, v kateri sta se znašla Katina in Pištek, ter kaj je do nje privedlo. Kako sta zadrego doživljali literarni osebi in kako jo vi? Razlago počutja literarnih oseb utemeljite z navedbo dveh stilnih sredstev iz vsakega odlomka.

Primerjajte razmerje med tragičnimi dogodki in dogodki s srečnim izidom v obeh romanih. Je v romanih prepričljivejše prikazana tragičnost ali sreča?

Ali se strinjate s trditvijo, da romana sporočata *Treba se je le prepustiti toku življenja*? Na podlagi lastnega doživljanja sporočilnosti romanov in razumevanja časa, v katerem živite, utemeljite svoje mnenje o navedeni trditvi.

Želimo Vam uspešno pisanje.